

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Vita Spirituali, Eivsque Perfectione - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1611

Ad quos pertineat vita mista. Cap. xxxix.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77833](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77833)

in eo, plusquā oportet, distinentur. Hæc opera externa, quæ diximus, magnæ orationi coniuncta, & purissimè contemplationi, & aliis internis exercitiis copulata, vitam Apostolicam efficiunt, & veste in animæ non minus pulchram quàm pretiosam cõtexūt.

Ad quos pertineat vita mista.

CAPVT XXXIX.

ITA ista, cuius hactenus decorem ostendimus, cuius necessitatē, naturā, finē, actusq; descripsimus, eorum est sine dubio, qui in cœnobiiis ad prælationē cœcti subditos religiosos sibi commissos gubernant; & eorum, qui aut iustitiæ, aut charitatis lege deuincti salutem animarū curāt; & legem diuinā docendo, prædicando, peccata expiando, & alia ministeria supra commemorata exercendo, denūciant. Quod & ex dictis manifestè colligitur, & ex istorum munere potest breuiter, ac manifestè deduci. Nam officium prælati, est officium mediatoris, qui ea, quæ Dei sunt, & ea quæ ad homines pertinet, inter Deum, & homines statuat, & quid ab vtraque parte (vt ita dicam) præstandum sit, fideliter, amicabiliterq; cõdonat. Hoc nomē vsurpauit Moses princeps populi electus, cū ad genus Israël sibi subiectū, in hūc modum loquutus est. Ego sequester, & medius fui inter Deū, & vos in tēpore illo, vt annūciatē vobis verba eius.] Mediator autē cum his tractet, necesse est, quorū partes agit, quorum negotia disponit, quorum animos ad pacem & concordia reducit. Quamobrē prælati ministeriū, illud habet propriū, vt quæ subditorū sunt, apud Deū faciat, quod oratione, & cõtemplatione periclitur; & quæ Dei sunt, apud homines agat, quod sollicitudine, & actione cõpletur. Vnde ex his duobus, actione, & cõtemplatione, tota eius vita debet esse cõposita. Huius doctrinæ sanè verissimæ Bonauentura sit egregius asseritor, ita scribēs. Est enim Prælati mediator inter Deū, & subditos, & sicut negotiū Dei gerit apud illos docendo, corrigēdo, sursum agendo; ita etiā negotia eorū studeat apud Deum fideliter promouere, placando gratiam impetrandō, & conseruando à malo.] Vita ergo prælati siue pastoris ex actione, & cõtemplatione cõstat. Quare Dominus, cū primū Iosue, in locum Moyū, principē & ducē suæ plebi præfecit, istorum duorū ei curā iniūxit. Actionē quidē, dū ait: Cõfortare, & esto robustus, tu enim sorte diuides populo huic terrā, pro qua iuravi patribus tuis, vt traderē eā illis.] Cõtemplationem verò, cū post pauca subiūgit: Non recedat volumen legis huius ab ore tuo, sed meditareris in eo diebus, ac noctibus, vt custodias, & facias omnia, quæ scripta sunt in eo.] Nec non, & huius sanctæ vicissitudinis fructū exponit, adficiens: Tunc diriges viā tuā, & intelliges eam.] Ecce optimè delineatā solliciti vitæ pastoris: Nā hunc fortissimū principē prælatorū fuisse typum, Rufinus manifestè testatur. Aulse Naue filius (inquit) cū electus esset dux populi, cõmutato nomine Aulse, Iesus cognominatus est, quod ostēderetur hoc esse nomē, quod principibus, & ducibus conueniret, qui salutē sequētib; se populis darent. Sit itaque prælati, tā perfectionis ouium sollicitus, vt corrigēdo, & docendo, & alia necessaria obeundo, inter illos terrā viuētium distribuat, & in sortē electis promissā, lætos & victoriam canentes, introducat: Sit etiā tam suæ, & aliorum salutis audius, vt legis diuinæ assiduam meditationē nō deserat, quæ, & seipsum pascat, & paruulis sibi subiectis viā terræ aut cœli promissī demonstrat. Tunc omnia prudētē agat, & vitam suam ex actione meditationēque contextam, sapienter influet. Manus verò ministri animarū est profectō munus

Angeli, siue nūtij, qui Dei internis aurib; verba percipit, & audita ad homines perfert. Hoc nomine Malachias virū, ad hoc præfatiūm officii euectū nobilitat. Labia enim sacerdotis custodiēt scientiam, & legē requirēt ex ore eius, quia Angelus Domini exercituum est.] Quo loco Hieronymus, Angelus, id est, nuncius, sacerdos Dei verissimè dicitur, quia Dei, & hominū sequester est. eiusq; ad populū nūciat voluntatē, & idcirco in sacerdotis pectore rationale est, & in rationali doctrina, & veritas ponitur, vt discamus, sacerdotē doctū esse debere, & præconē Dominicæ veritatis.] Angeli autē, siue nūcij, hoc est ministeriū, vt ad dominū suū mittēdus accedat, ab eo, quæ nūciatūrus sit, audiat: quibus rationibus eis, ad quos mittitur, sit persuasurus, addiscat, quæ præmia obediētib; promittet, & quas pœnas nō obediētib; denūciabit, intelligat. Quæ omnia Euāgelij minister, orādo, meditādo, gemēdo, & lacrymas profūdendo cognoscet. Nā si mittentis Domini voluntatem assidua meditatione non audiat, & diuinā mysteria, quæ est ore explicaturus, oculis mētis non videat, illa Ezechielis sentētia ridebitur, Vt Prophetis inspicētib; qui sequūtur spiritū suū, & nihil vident] Et rursus: Vident vana, & diuinant mendaciū, dicentes, ait Dominus, cū Dominus nō miserit eos.] An nō spiritū suū sequitur, qui à libris vanis, atq; prophanis, quæ fidei populo dicturus est, petit, & sacra volumina, ac cõmentationes sanctorū patrum omni veneratione dignissimas prætermittit? An nō cœcus est, qui nūqua iustitiæ solem illuminādus inquirat, sed tenebris rerum mūdānarum obuoluitur? An non vanitatem & mendaciū videt, qui vera loquēs, falsa diligit, & inania, atque inutilia sectatur? Sed talis est Domini nūcius ad eum iugiter per orationē nō veniēs, & vera à falsis, vtilia ab inutilib; assidua meditatione nō discernēs. Sicut autē ad Angelū istū pertinet annūciāda à Domino aure cordis percipere; ita ad eundē spectat audita & intellecta nunciare. Quare speculatori domus Israël audiētī verbū de ore Domini, dicit ipsemet Dominus, qui illū edocuit. Si dicēte me ad impiū, morte morieris, nō annūciaueris ei, neq; locutus fueris, vt auertatur à via sua impia, & viuat, ipse impius in iniquitate sua morietur, sūguinē autē eius de manu tua requirā.] Annūciare autē populis, quæ Dominus dicēda, & prædicāda præcipit, nō cõtemplationis actibus, sed actionis functionibus annumeratur, atq; aded tota ista cœlestis hominis, aut terrestris Angeli vita, ex cõtemplatione & actione apparet cõposita. Qui ergo sæculo mortu; Deo verò per institutū religiosum viuēs, tantā iā est virtutē adeptus, vt possit, nō sibi tantū, sed etiā proximorū salutē prodesse, velut alter Abraham pater multarum gētiū effectus in spelunca duplici coniungem suam, hoc est, animam suam, non cum marore, sed cum gaudio sepeliat. Spelunca duplex (auctore Gregorio) vita actiua, simul, & contemplatiua est, quarum illa nos prauis operibus mortuos tegit, ista verò defunctos curis & sollicitudinib; sepelit. Hoc igitur sepulchū gloriosum sibi eligit, qui salutē proximorū cõsulens, tāquam prudēs operarius, propriā salutē nō spernit. Vnde idē Beatissimus Pater Gregorius ait: Perfectus quisq; prædicator, extrinsecā à præsentis vitæ desiderijs animā suā, sub bonæ operationis tegmine, & cõtemplationis abscondit, vt à carnali cõcupiscētia, sub actiua cõtemplatiuaq; vita, quasi insensibilis lateat, quæ prius mūdi desideria scētis, mortaliter viuēbat.] Duplicē profectō speluncā in qua vxor Abraham sepulta est, mysticè declarat, quā qualibet anima prædicatoris, filios Deo paries, cū ingēri exultatione frequētat. In ea namq; Christi Saluatoris vitā imitatur, de quo

Deuter. 5. 5.

Bonauien. tract. de sex aliis seraph. c. 8.

Iosus. 1. 6.

Ibidem. 8.

Rufinus exposit. in symbolum.

Malach. 2. 7.

Hier. libr. 2. in Malach. ad c. 2. Exod. 28. 30.

Ezech. 13. 3. Ibidem 6.

Ezech. 3. 18.

Gregor. 6. mor. c. 17.

Greg. ibidem.

Ibidem.

ibidem

ibidem subditur. Hinc est, quod humani generis Redemptor, per diem miracula in vrbibus exhibet, & ad orationis studium in nocte pernoctat, vt perfectis videlet Prædicatoribus innuat, quatenus, nec actiua vitæ amore speculationis funditus deserant, nec cõttemplationis gaudia penitus operationis nimietate contemnant, sed quieti cõtemplantes sorbeant, quod occupati erga proximos loquentes refundant. Quis autem non exultet, Christi primæ Pastoris ac summi, Prædicatoris vitam sequens, & Dei sui viuendi rationem, quã in terris egit, exercens. Itaq; certum est, tã religionis Prælatos quã religiosos ipsos, animarum ministros vitæ ex cõttemplatione, actioneq; cõpositã, elegisse, quã debet, nõ solum status nomine, & obligatione præferre, sed opere etiã & labore præstare.

Quales autem, tam Prælatos, quã Euangelij administratores religio concupiscat, quales etiã sancta Ecclesia desideret, haud quãquam possumus breui sermone cõprehendere. Sunt enim quã plurima, tum Prælati, tũ operariis necessaria suorum ministeriorum documenta, quæ valde incommodum esset, imò & valde difficile vnus capituli angustia cõcludere. Quare tã hos quã illos postremũ huius operis volumen in vltima sui parte, dapius nõ infulsis, excipiet. Interim tamen vnũ vtriusq; documentum proponimus, quod opere custoditũ admodũ illis proderit, vt vberes fructus ex proximis colligant, & se ipsos ad magnã perfectionem extollat. Illud autẽ est huiusmodi. Ita dies inter actionẽ, & cõtemplationem diuidant, ita etiam ipsam actionẽ, cõtemplationemque, disponant, vt actio cõtemplationem iuuet, & cõtemplatio actionẽ ipsã perficiat. Hoc nõ esse impossibile, imò facillimũ, tum quotidianũ experimentũ ostendit, eorum, qui & oratione ad laborandũ incitantur, & laboribus ad orandũ feruentiores inueniuntur, tũ similia ex ipsa natura perita, & nulli nõ obuia apertẽ demonstrat. Anima enim, & corpus, ita sũt cõtẽperata, vt anima corp⁹ vegetet, moueat, augeat, sanũ, incolume, robustũ, & pulchrũ reddat, & corpus opẽ fert animã, vt setiat, appetat, & multas sibi operationes iocũdas eliciat. Labor quietẽ perficit, ne nimis protecta molesta sit, & salute à moderata exercitatione pendente eneruet, & minuat, quies verò laborẽ roborat, ne immoderatas existẽs, vires naturales cõficiat, & nullo otio interruptus lassitudini atq; languori succumbat. Alimentorũ admisiõ ieiuniũ sustinet, & ipsum per multũ tẽporis spaciũ, imò per totã vitã integrũ indistruptumq; conseruat, & ieiuniũ cibi sũptionẽ salubrẽ reddit. Sic ergo actũ cõtẽplationis animã quietẽ & cibũ suauissimũ cogita, & curã actionis corp⁹, laborẽ & inediã exilitima: & fac vt anima ista cõtẽplationis suũ corpus viuificet, quies ista laborẽ cõfirmet. cib⁹ iste abstinentiam sustineat, atq; e cõtrario corpus actionis animam sanctã orationis foueat, labor operis quietem in seruore cõseruet, & inedia sollicitudinis cibũ mētis, magis desideratũ dulciorem, & suauiorẽ efficiat.

Num. 19
2.

Hac de causa Dominus in sacrificio vaccæ rufæ cedrũ, hyssopũ, & coccus bis tinctũ offerri, & cõburi præcepit, vt hoc mutuũ adiumentũ, quod sibi præstat actio, & cõtẽplatio, figuratũ videamus. Etenim vacca rufa, carnẽ nostrã significat, illecebris, & peccatis extinctã, ac Domino per vitã religiosam consecratã, cuius oblationi cedr⁹ adiungitur, arbor alta, atq; procera, cum perseverantiã in virtute tenemus, hyssopus herbula modica adicitur, cum humilitatẽ, & nostræ fragilitatis diffidentiam amplectimur, & coccus bis tinctus immittitur, cum in nostræ charitatis affectibus, cõtẽplationis ardorem, & actionis seruorẽ nõ deserimus, sed ita hac duo attemperamus, vt cõtẽplatio actionem dirigat, & actio velut aqua fornaci

A a spera cõtẽplationẽ accedat. Sic ferẽ Gregorius detexit huius sacræ historiæ mysteriũ, cuius hæc est oratio. Sed bis tinctus coccus offerri præcipitur, vt videlet ante interni iudicis oculos, charitas nostra, Dei & proximi dilectione coloretur, quatenus conuersa mēs, nec sic pro amore Dei quietem diligit, vt curã proximi, vtilitatẽque postponat, nec sic pro amore proximi occupationi inseruiat, vt quietẽ fuditus deserens, ignẽ in se superni amoris extinguat. Quisquis ergo semetipsũ Deo iã sacrificiũ obrulit, si perfectã desiderat, curet necesse est, vt nõ solum ad operationis se latitudinẽ, verũ etiam ad culmina cõtẽplationis extendat. Optimẽ quidem. Tãta est namq; huius duplicis occupationis vtilitas, vt neq; pro vnus dulcedine sit alterius fructus seponendus, nec pro istius fructũ, sit illius suauitas deserenda; quin potiũs talis modus in vtraq; querendus, vt cõtẽplatio nos ad actionẽ excitet, & actio ad cõtẽplationem inflamet. Nobis ergo, qui curã proximorũ instigare charitate suscepimus, maxime illud Saluatoris dictũ existimo. Attendite vobis, ne fortẽ grauetur corda vestra in crapula & ebrietate, & curis huius vitæ. Nã quãtumuis cibis corporalibus abstineamus, crapulã tamẽ & ebrietatis onere premimur, si aut amore doctrinæ, aut cõtẽplationis suauitate capti, fratrum salutẽ obliuiscimur, & eorũ liberationem, & cõuersionẽ spernimus. Cuius spiritualis ebrietatis, & crapulæ, statò est malitia nocetior, quãtò & oculis imperfectorũ occultior, & potiorib⁹ mēbris iniquior, si enim cibi, ac potus mensuram non serues, corpus tuũ laxasti, & eius mēbra noxiis humoribus pragruasti; quod malum solent medicamenta curare, aut lōga inedia ei remediũ adhibere. At si hac spirituali crapula oneratus, & cõsiderationis suauitate detentus, muneri tuo nõ satisfacias, & ea, ad quæ propria vocatione ligaris, prætermittas, animę tuæ non modicum affert detrimentũ, & Ecclesiæ membra, quibus adiutor, magister, & medicus datus es, spirituali sanitate dispolias. Atque e cõtra, quantumuis feculi curas abiecerimus, sollicitudinibus tamen secularibus aggrauamur, si immoderatẽ & imprudẽtẽ curę animarum vacatẽ, perfectionem nostram postmittimus, & in studio orationis in tepefcimus. Quæ etiã curarũ distractio est, suo modo perniciosior, quò latentius, tum nobis, tum proximis nostris tollit desideratã perfectionis cõpendiã. Nam secularium curarum nimietatẽ quis religiosus non horreat? Quis sanæ mētis nõ timeat? At imprudentem animarum sollicitudinem, quæ vsque ad obliuionem sui ipsorum procedit, multi non timet, imò fraternam charitatem vocant, & zelum proximorum existimant. Sed lōgẽ sit, à nobis ista charitas simulata, vel (vt melius dicã) ista stultitia operimẽto charitatis cõteat. Lōgẽ sit à nobis iste zelus insipiẽs (vel vt clariũ loquar) ista detestatio cellæ, vestimẽto zeli circũseptæ. Absit à viris apostolicis occupationũ etiã bonarũ, & viliũ nimietas, quæ eos à cõsuetã oratione remoues, & ab amore lectionis & silẽtij seingēs, tepidos facit, atq; distractos, nec sibi bonos, nec proximis efficaces. Cur immoderatis curis imersi, & vndis sollicitudinũ suffocati, vitã religiosã exuũt, & animũ secularẽ, distractũ, curiosũ, sui ipsius amatorem, & ambitiosũ induũt. Impleturq; in illis, quod dicit Oseas: Et erit sicut populus, sic sacerdos. Nã qui populum ad suæ sanctitatis imitationem trahere debuissent, multitudinis impetu abrepti, ad vitia seculariũ trahuntur, secularia cogitant, secularia loquuntur, secularia diligunt, & mores insipientium imitantur. Hæ itaq; duæ sorores Martha, & Maria, tã arctam cognationem seruantes, ita se mutuũ diligant, ita se

Gregor.
6. mor. c.
17.

Luc. 21.
34.

Ose. 4. 9.

iguent, vt nec Martha Maria quietem turbet, nec Maria Martha sanctos labores interpellat. Quomodo autem id fiet, ex vita fratrum meorum addiscēs, & quod in illis nō semel animaduerti, conscribens, conabor breuiter explicare. Tūc cōtemplatio actionem iuuat, cū non solum ad nostrum profectū dirigitur, sed per quamdam sequelā ad vltimū proximorum ordinatur. Cū videlicet quis ad mētis exercitationes collectus, non tantum pro seipso, sed etiam pro fratribus suis in spirituali necessitate cōstitutis, instāter orat; & ex his, quae cogitat, nō sola suae perfectionis desideria, verum affectus quoque conuersionis proximorum elicere curat. Sic Paulus orabat, sic seculi solus interdū manebat, vt ministris animarum daret accommodata orationis exemplum. Testis mihi est De⁹ (ait) cui seruiō in spiritu meo, in Euāgelio Filij eius, quod sine intermissione memoriam vestri facio sēper in orationibus meis. Et alio loco: Gratias ago Deo meo in omni memoria vestri semper, in cūctis orationibus meis cū gaudio pro omnibus vobis deprecationē faciēs super cōmunicatiōe vestra in Euāgelio Christi à prima die vsque nunc. Et rursus explicans quem fructum ex cōtēplatione deciperet. Siue mēte (inquit) excedimus, Deo; siue sobrii sumus, vobis: charitas Christi vrget nos; estimātes hoc, quoniam si vnus pro omnibus mortuus est, ergo omnes mortui sūt, & pro omnibus mortuus est Christus, vt & qui viuunt, iam non sibi viuāt, sed ei qui pro ipsis mortuus est. Ac si dixisset, Cū à rebus humanis abstracti in extasim rapimur, & cum iterū sublimes illas theorias relinquēt, ad humana redim⁹, & ad vestras infirmitates descendimus, hoc totum Christi charitas efficit, impellēs nos, vt vestram vtilitatem quaeramus, & nequaquā solis nobismet ipsis natos esse putemus. Nā cū à sensibus alienati, cōtemplamur Christum mortuum fuisse pro omnibus nobis, non tantum ardentissimo eius amore succendimur, verum nostrā quoque vitam contempnimus, ac nos ipsos (quod ad nostram cōmoditatem attinet) reputamus mortuos, vt vobis viuamus, & vestrā cōuersionem, & salutem curemus. Christus namque dux vitae nostrae, ad hoc pro aliis, scilicet pro omnibus hominibus mortuus est, vt nos ad suā imitationē impellat. Quam impēsē cupientes, non nobis ipsis, sed fratribus nostris viuemus; quia ratione vitā nostram cōseruabimus ei, qui vitā suam hominibus donauit, siquidem pro ipsis mortuus est. Vide, quo pacto Sanctus Apostolus ex cōtēplatione Dei, nō suorum commodorum desiderium, non laboris odium, non hominum iniquorum tēdium, nō (quod optimū est) suae solius animae profectū eliciebat, sed litim proficiēdi, & sibi, & aliis (quod melius est optimo) ac desideria laborādi pro animab⁹ proximorū cōparabat.

Ita igitur orent, & cōtemplentur, necesse est, religiosi, ad salutē aliorum vocati, vt eis cōtemplatio sit actionis & laboris adiumentū. Si scēditate peccatorū cogitant, dolorem ac detestationē non tantum suorum peccatorum sed etiam alienorum concipiūt, & propria, lachrymis cōtione, & voluntaria castigatiōe delere, & aliena sacramentorū administratiōe, & verbi Dei predicatione disperdere statuūt. Atque vnusquisque eorū Domino dicat. Quod in me fuerit Domine, nō habitabit in medio domus tuae, qui facit superbiā, qui loquitur iniqua, nō dirigit in cōspectu oculorum meorum. In matutino interficiam omnes peccatores terrae, vt disperdā de ciuitate tua omnes operātes iniquitatē. Si seculi miserias expēdunt, & se eas effugisse latēt, & aliis ad fugiendū & declinādum opē se daturos proponāt. Erūa eos, dō Creator meus, qui ducūt ad mortē, & qui trahuntur ad in-

Rom. 1. 9.

Phil. 3.

2. Cor. 5. 13. & 14.

Psal. 100. 7.

Prov. 24. 11.

teritum, liberare non cessabo. Si vitam Christi cōsiderant, & seipsos ad imitandum inflammēt, & alios ad eādē imitationem, & ad Saluatoris amorem se pertracturos esse decernant. Meminerintque Pauli dicentis: Si qua ergo in Christo noua creatura facti sumus, vetera trāierunt, ecce facta sunt omnia noua. Omnia (inquam) innouata sunt ex Deo Patre, qui nō tantum reconciliauit nos sibi per Christū, sed & dedit nobis ministeriū reconciliatiōis, vt alios reconciliare, & innouare curemus. Si Dei immēsa beneficia animo voluant, & pro illis ingentes gratias agāt, & hoc acceptissimum. Deo gratitudinis signum intelligāt, si animas, iniquitate perditas, ei recuperatas restituant. Quare tantorum donorum commemoratiōe, quasi lautissimo cōuiuio saginati, dicāt Domino, quod effectus est Abner, Dauidis menfa & cōuiuio honoratus. Surgam, vt cōgregem, ad te Dominū meum regem omnem Israël, & ineam tecū fœdus, & imperes omnibus, sicut desiderat anima tua. Si diuinas perfectiones, sapientiā, bonitatem, potentiam, & reliquas cōtemplantur, earum participationem sibi cupiāt, & quod sibi ex illis fuerit prerogātū in proximis effundere exoptent. Est enim in hoc eādē istarum perfectionum, lucisq; natura, vt sicut minimē lux alterius lucis productione minuitur, & ipsi, cuius est lucet (vt dixit Ennius) cū alteri accenderit, ita diuina perfectionis mutatio non perditur: cū aliis via imitandi monstratur, sed stabilis, & perfectius possidetur. Si diuinā pietatē exorat, sibi ipsis conducibilia est agitent, & vniuerso orbi, ac omnibus tā fidelibus, quam infidelibus caelestis gratia donū exposcāt. In quo memores erūt illius cōsiliij Apostolici: Obsecro fieri orationes pro omnibus hominibus, pro regibus, & omnibus, qui in sublimitate sunt, vt quietā, & trāquillā vitā agamus. Et tādē, sicut prāgnās, aut ea mulier quae lactat infantulum, non sibi solum cibū, & potū accipit, sed etiā illi, quē in vtero gētat, aut dulcissimo lacte sustēt, ita hi, qui filios spirituales parturiunt, donec formetur Christus in illis, & tenerum lac illis nec dū ad esca sufficere praebet, nō sibi solis, sed illis quoque orationis panē, & cōtēplationis cibum māducāt. Sic in ipsa oratione vires ad bene agēdum cōfirmant, non tēdiū, sed amorē erga viles occupationes augmētant, atque in secreto cōtēplationis non parū agūt, dum spirituales elemosynas, & illis satis copiosas proximis subministrant. Hoc enim Richardus Victorinus satis perspicuē indicat, dicens. Praeclarū genus misericordiae est: delinquentes desistere, penitentibus indulgere, aliena delicta propriis lachrymis delere. In his misericordiae operibus, non exercere debem⁹, qui exteriores diuitias nō debemus. Ex quo huius orationis, tum praestantia, tū vtilitas manifestē conspicitur, quae tranquillitatē, suauitatē, dulcedinē, & celeritudinē habēs, magnis meritis actionis nō caret.

Sed quo pacto actio cōtēplationem iuuabit? Ita sanē, si nō saecularis, sed religiosa sit, hominibus spiritualibus cōgrua, & religioso instituto accommodata. Nā actio saecularis, est velut caligo quaedā dēsissima, quae internos oculos mentis excacat, ne aut seipsa, aut ea, quae infra, aut quae supra se sūt, aspicere per cōtēplationē queat. Atque aded si mūdus iterū cū anima religiosa fœdus inire voluerit, & ad suas ineptas occupationes pertrahere, illud Nehemiae sibi suadēti respōdeat. Opus grāde est, & nō possum descendere, ne forte negligatur, cū venero, & descendero, ad vos. Opus quidē magnū, imō, & omnium maximū est, Deo per orationē vacare, & proximis per religiosas actiones intēdere, & nequaquā licet vtriusque meritū pro curis saecularibus periculo exponere, quibus districte nobis in oratione, nec proximis in actione sufficim⁹.

2. Cor. 5. 17.

2. Reg. 3. 21.

1. Tim. 2. 1.

Richard. li. de cons. carit. c. 18.

1. Esdra 6. 4.

Deinde

Deinde, si actio non ad vitandam silentij, & cellam molestiam, sed pro diuina tantum gloria, & animarum remedio sumatur. Qui enim lectione & orationem fugiens, silentium, & cellam declinans ad querendas animas (vt ipse dicit) in publicum prodit, & suae perfectionis oblitus, huc illucq; discurret, certe animas a peccatis non liberat, sed se ipsum multis imperfecti-
 nibus, & sanctae orationis impediti-
 bus ligat. Nam qui hac occasione fugiendi silentium, & cellam ad querendos proximos exit: saepe, Deo permittente, non spiritualia ministeria, sed vana colloquia, & inu-
 tiles occupationes reperit, quarum memoria mens cogitatione; distracta, diuinam lucem ad contem-
 plandum, feruorem ad orandum, & tenentem affectus ad Deum diligendum, amittit. Quare enitendum est, ne natura fragilis ad loquendum, & ad conuer-
 sandum procliuus, sed diuina gratia ad querendam Dei gloriam, ac animarum utilitatem prona, nos ad deserendam cellam, & occupationem admittendam impellat. Ita fiet, vt solummodo eas actiones suscipiamus, quae & proximis profunt, & spiritum orationis, ac sanctae contemplationis desiderium non extinguant.

Præterea, si ita actionis curam moderemur, vt nec minor sit quam necessitas exigit, neq; ita immoderata, vt mentē obduret, & ad quiete orationis, ac tranquillitate diuelli: sine cura namque præstantissimis animarum ministeriis intendere, magnum tum nostris conscientis, tum ipsis animabus reportabit damnum, & cum nimia sollicitudine, & immoderata anxietate eadem ministeria peragere, ingens contem-
 plationi afferret detrimentum. Quod tunc vitabimus, cum illud sacerdotibus, & Leuitis per os Ezechielis datum præceptum opere implebimus. Caput suum non radent, neq; comam nutriunt, sed tondentes, at-
 tondent capita sua. Caput enim non radimus, cum ministerij nostri curas nequaquam abiciamus, & comam non nutriamus, cum eas non plus æquo mentē nostram pulsare permittimus. Sed liber verba sancti Gregorij, hoc documentum explicat, subscribere, Sacerdotes (inquit) iure vocati sunt, qui vt sacri ducatum præbeant, fidelibus præsent. Capilli verò in capite, exteriores sunt cogitationes in mente, qui dum super cerebrum insensibiliter oriuntur, curas vitæ præsentis exprimunt, quæ ex sensu negligenti, quia importunè aliquando prodeunt, quasi nobis non senti-
 tiis procedunt. Quia igitur cuncti, qui præsent, habere quidem sollicitudines exteriores debent, nec tamen vehementer eis incumbere, Sacerdotes recte & caput prohibentur radere, & comam nutrire, vt cogitationes carnis de vita subditorum nec à se funditus amputent, nec rursus ad retrescendum nimis relaxent. Vbi, & bene dicitur, tondentes tōdeant capita sua, vt videlicet curæ temporalis, sollicitudinis, & quantum necesse est prouideant, & tamen refocentur citius, ne immoderatiū exerceant.]

Tandem si non solum immoderatam actionem vitamus, verum etiam in ipso exercitio operis, mentis quietem, silentiumque internum tenemus, & ita aut lingua loquitur, aut pedes ambulat, aut manus operantur, vt mens, quantum potest, tranquilla sit, & vul-
 tui conditoris assilistat. Hoc profectò (vt idem Beatus Pater Gregorius affirmat) debent magno conatu sectari, qui caelestem patriam diligunt, & pro solo amore Dei se actionibus externis subiiciunt. Cumq; occupationes (inquit) extrinsecus perstreperunt, intrinsecus in amore pacatissima quies tenetur, atq; occupationum tumultus exterioris perstreperis dispensat, interius præsidens iudex ratio, & tranquillo moderamine, ea, quæ circa se minus sunt tranquilla, disponit. Sicut enim vigor mentis frænandis præest motibus car-

A nis, sic saepe superimpositos tumultus occupationis bene regit amor, quietis; quia exteriores cura, si peruerso amore non appetuntur, non confuso, sed ordinato animo ministrari queunt.]

His actio proprietatibus ornata, moderaminibusq; fulcita, orationem non impedit, sed mirum in modum excitat, & ad magnam perfectionem adducit. Non est murus ingressum mentis ad contemplationem præcludens, sed scala ad conspectum Domini pacatissimum accessum pandens. Qui sic orationem, & actionem exercet, atque diuino amore compulsi, in vno, eodemq; vitæ instituto prudenter immiscet, mirabilem ex vtroque opere suauitatem, & utilitatem percipient. Nam (vt optime dixit Prosper, Regiensis Episcopus.) Quis nescit, quod sicut otiosum studium ineffabilem suauitatem sapientiae caelestis infundit, à carnalibus otioso; ita spiritualis occupatio laborum sanctorum multiplices afferat fructus, humanae societatis, utilitatibus occupato; In ipsis quoq; studiis spiritualibus, quantum possunt Ecclesiastici viri proficere, quis sufficienter enumeret? Cum & inferiores docendo se ipsos exerceant, & conferendo cum aequaliter eruditiss, cautiore in pluribus fiat, & ab eruditioribus audiendo male sibi persuasa deponat, recta firmiter teneat, & ioculta cognoscant, & confirmetur in eis, quorum dubijs fluctuabant. Hos omnes fructus, tum suauitatis, in oratio, tum perfectionis, circumspectionis, & maioris doctrinae in agendo, reportant, qui oratione exteriorum actionem promouent, & actione exteriori studium orationis, & contemplationis perficiunt.

Prosper. lib. 3. de vita contempl. c. 29.

Quod ex his tribus vitis spiritualibus actiua est prior, & imperfectior.

CAPVT XL.

A M istas Dei charissimas filias, & iustorum sponas seorsum aspeximus, asperimus & tantum decorem; tantam pulchritudinem, tam eximium splendorem mirati sumus: Nunc æquum est, vt simul, & veluti sub vno intuitu eas aspiciamus, vt faciem (ita enim nunc loquar) cum facie conferentes, quæ illarum nobilior, & formosior sit, agnoscamus, ac meditatione triplicis pulchritudinis oblectemur.

D Primò autem se nobis ostendat vita actiua, quæ veluti tenerissima quædam puella, & nec dum stimulos pudoris sentiens, hominum conspectum non fugit, & ab vniuersis iustis videri, imò & teneri, atque spiritali complexu stringi, non timet. Hæc in nobis, oratio, & acquisitione prior est, & Solis calore fuscata, & passionum immunditiis abstergendis intenta, si cum duabus sororibus conferatur, non est æquè pulchra, atque formosa. Est quidem generatione prior, quoniam (vt Thomas subtiliter disputat) ea, quæ nos ad comparandam aliquam perfectionem præparant, vt ad aliquam dignitatem accipiendam idoneos efficiunt, priora sunt tempore ea aut perfectione, aut dignitate, quam vt nostri conatus finem, & scopum aspiciamus. Vita verò actiua est, quæ mentem à peccatis lauat, à vitis purgat, ad immoderationem passionum liberat, morales virtutes inserit, cogitationum turbam nem sopit, & omnia interiora pacat, ne diuinis alloquutionibus obstant, & studium contemplationis impediunt. Hæc etiam est, quæ proprium amorem commoda nostra querentem, mitigat; fraternam charitatem auget, misericordiam erga peccatores, & miseros excitat; sustinetiam, & cor inuictum ad molestias, & imbecillitates aliorum ferendas, attribuit, vt proximis nostris adiumento simus, & Ecclesiae necessitatibus seruiamus. Vita igitur ista prius debet

D. Tho. 2. 2. 172. art. 1.

Ezech. 44. 20.

Greg. 2. p. past. c. 7. in fine.

Greg. 18. mor. c. 15.